

UNITAT 2

Música Reivindicativa

Lletra, música i temàtica reivindicativa.
Reflexió sobre la temàtica social

title

**EUROPE OF LANGUAGES NETWORK:
TEACHER TRAINING FOR INCLUSION THROUGH MINORITY LANGUAGES 2020-1-ES01-KA201-082144**

Published in 2022 by:
Design department of ACPV
C/ San Fernando, 12 - 46001 -Valencia, Spain

Tel. (0034) 96 315 77 99
info@acpv.cat
<https://titlenet.eu/>

This publication is available in Open Access under the Attribution-ShareAlike 3.0 IGO (CC-BY-SA 3.0 IGO) license (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/igo/>). By using the content of this publication, the users accept to be bound by the terms of use of the TITLENET PLATFORM and also ACPV.

These materials are part of the EUROPE OF LANGUAGES NETWORK: TEACHER TRAINING FOR INCLUSION THROUGH MINORITY LANGUAGES 2020-1-ES01-KA201-082144 project co-funded by the EU Erasmus Plus Program

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Música Reivindicativa

Imatge: Racool_studio

INTRODUCCIÓ:

La música reivindicativa o també anomenada cançó protesta, ha sigut un mitjà d'expressió per als pobles que d'una manera o altra estaven en lluita contra l'estat establert. A través de les lletres de les cançons es manifesta la injustícia o el descontent, són cants que donen valor i força a un col·lectiu. Les melodies i el significat d'allò que es canta dona veu als pobles en la vindicació i en la condemna social i política que ofega el pensament lliure.

OBJECTIUS

1. Conèixer la música protesta catalana. Funció i evolució.
2. Adquirir coneixements de sociolingüística a partir de la música de les llengües minoritzades.
3. Descobrir com les llengües minoritzades estan presents en les noves tecnologies.
4. Identificar les cançons més escoltades en català.
5. Percebre la importància de les manifestacions artístiques com a expressió de llibertat i de protesta.

METODOLOGIA

Aprenentatge cooperatiu (treball en equip).
Recerca d'informació (ús de les TAC).
Treball de l'expressió oral.

COMPETÈNCIES CLAU

CCL. Competència en comunicació lingüística.
CPAA. Competència per a aprendre a aprendre.
CSC. Competències socials i cíviques.
CEC. Competència en consciència social i expressions culturals

BIBLIOTECA

1. Evolució de la música protesta a Catalunya (1960 - 2020)

Treball Final de Grau de la Universitat de Barcelona

Resum:

És la música un mitjà de la societat per mostrar el seu malestar amb el sistema? Són les i els artistes una amenaça per l'hegemonia del poder? En aquest estat de la qüestió estudiarem, l'evolució de la música protesta a Catalunya, des del franquisme amb paper clau en l'antifranquisme fins a l'actualitat. Veurem com han esdevingut cants per la llibertat, vinculant-se a certs moviments polítics d'esquerrres i llibertaris, la persecució i criminalització per part de l'estat espanyol i el paper que ha tingut la llengua i la identitat nacional a l'hora de formular aquest fenomen. Farem també una pinzellada a territoris, com Euskal Herria i Andalusia, on la música va estar al punt de mira i va contribuir a la construcció de la societat, finalment donarem veu a les dones d'aquesta escena.

Paraules clau: Catalunya, cançó protesta, censura, repressió.

Abstract:

Is music a channel for the society to show its unease with the system? Are the artists a threat to the power? It is through these questions we will study the evolution of the protest song in Catalonia, since the francoism, having a key role in its fight against the regime, up present day. We will see how some songs have become songs of freedom linked to leftists and libertarian political movements, also the persecution and criminalization executed by the Spanish state and the role of the language and the national identity had on drawing up from this phenomenon. Moreover, we will also add the final touch talking about different territories such as Euskal Herria and Andalucía, where music was also a target of oppression and contributed in the construction of the society, and finally we will give voice to the women in this scene.

Key words: Catalonia, protest song, censorship, repression.

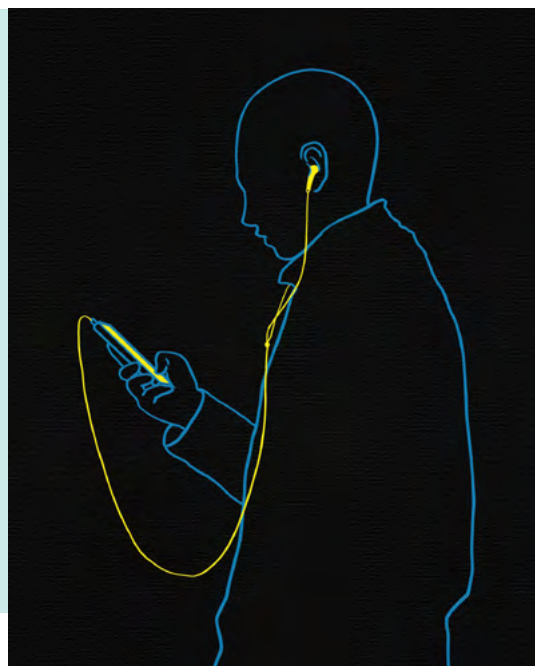
Piano en el Mas Pi a Verges, on Lluís Llach va compondre L'Estaca.

2. Un text per a llegir:

“Música en llengües minoritzades en l’Era Digital”

https://sonograma.org/2018/04/musica-en-llengues-minoritzades-en-lera-digital/#_edn2

“Un aspecte de la Revolució Digital del qual no es parla gaire, és l’efecte que la irrupció de noves tecnologies ha tingut i està tenint en la indústria musical de comunitats lingüístiques minoritzades com la catalana...”

3. Les 5 cançons més escoltades en català de grups valencians, en Spotify:

1.- “Quan caminàvem”, de Aspencat, 3,1 milions de reproduccions.

<https://www.youtube.com/watch?v=397ldCGW1p8>

<https://www.youtube.com/watch?v=9LxJdjOAJOA>

2.- “Camals mullats”, de la Gossa Sorda, 2,77 milions.

<https://www.youtube.com/watch?v=z7C6NsbQPcO>

3.- “Esbarzers”, de la Gossa Sorda, 2,74 milions.

<https://www.youtube.com/watch?v=t39XTHvMUys>

4.- “La Flama”, de Obrint Pas, 2,6 milions.

<https://www.youtube.com/watch?v=5xzsmQ7Uw4o&t=1s>

5.- “Estiu”, de Zoo, 2,5 milions.

https://www.youtube.com/watch?v=MI19iKuNeHg&feature=emb_logo

4. Les 5 cançons més escoltades en català de grups de Catalunya, en Spotify:

1. Manel. Al mar! 4.925.338 reproduccions.
<https://www.youtube.com/watch?v=GjWLXZ4WdQU>
2. Txarango. Músic de carrer, 2.990.486 reproduccions.
<https://www.youtube.com/watch?v=gDaU6T6txVQ>
3. Teràpia de shock. Sense tu, 2.891.377 reproduccions.
https://www.youtube.com/watch?v=x_Zd3KoEtRk
4. Manel. Benvolgut. 2.705.565 reproduccions.
<https://www.youtube.com/watch?v=irrPUyetKoA>
5. Blaumut. Pa amb oli i sal. 2.569.796 reproduccions.
<https://www.youtube.com/watch?v=Hkc5picIElg>

MANEL al Palau de la Música Catalana.

5. Les cançons protesta més significatives.

Enderrock. La música de la teva generació, dedica algunes de les seues pàgines a les Cançons per una revolta: “Al llarg dels segles els catalans hem configurat un paisatge sonor que ens fa recognoscibles davant el món. Un dels elements indispensables en l'establiment de tota identitat és la configuració d'un imaginari col·lectiu. En temps convulsos en l'espectre polític, a Enderrock.cat recollim un bon grapat de cançons catalanes que tenen imprès el segell de la lluita i la revolució.

[Cançons per una revolta: «La flama»](#)

[Cançons per una revolta: «Tio Canya»](#)

[Cançons per una revolta: «Torna torna, Serrallonga»](#)

[Cançons per una revolta: «El cant de la senyera»](#)

[Els himnes de revolta estan més vius que mai](#)

[Cançons per una revolta: «Jo vinc d'un silenci»](#)

[Cançons per una revolta: «Què volen aquesta gent?»](#)

AVALUACIÓ

- Avaluació formativa i formadora que guiarà l'aprenent i donarà suport oferint la possibilitat d'emprar suports i bastides que s'adapten a la variabilitat d'alumnat.

RECURSOS OBERTS

EL TIO CANYA d'Al Tall

[La lletra](#)

[Traducció al castellà i a l'anglès](#)

<https://lyricstranslate.com/es/tio-canya-uncle-canya.html>

L'any 1976, en plena [transició política](#), el grup musical valencià [Al Tall](#) publicà la cançó “Tio Canya” la qual es va convertir ràpidament en un himne popular de reivindicació lingüística, cultural i política.

“Tio Canya” exposava el problema de la minorització lingüística, ja que descriu el procés sociolingüístic que havia experimentat el poble valencià en quatre generacions.

La seua popularitat ha fet que passe a formar part del patrimoni cultural valencià. Les causes es deuen, per una banda, al fet de retratar una realitat ben clara i contundent de l'evolució de la llengua, del tot coneguda i reconeguda, a més de denunciar el poder coercitiu que les institucions polítiques, culturals i la mateixa societat havien exercit de manera esfereïdora en el poble valencià, però, sobretot, va ser un cant d'esperança, un cant de futur, de reparació i recuperació de la llengua i de la identitat arrabassada.

Al Tall en viu l'any 2008 a Benissa.

Nivell bàsic	Nivell intermedi	Nivell avançat
MÚSICA Escoltem la cançó i veiem el vídeo: https://www.youtube.com/watch?v=cjP_vRB4nl • Mirem les imatges i llegim la lletra de la cançó en català mentre seguim el vídeo. • Llegim la traducció per entendre el significat. • Busquem les paraules que no entenem.	MÚSICA Escoltem la cançó i veiem el vídeo: https://www.youtube.com/watch?v=cjP_vRB4nl • Escoltem la cançó mentre seguim la lletra en català. • Llegim la lletra traduïda per entendre el significat de la cançó. • Busquem les paraules que no entenem.	MÚSICA Escoltem la cançó i veiem el vídeo: https://www.youtube.com/watch?v=cjP_vRB4nl • Escoltem la cançó mentre seguim la lletra en català. • Busquem al diccionari les paraules que desconeguem. • Busquem camps semàntics i expliquem la seua funció al text.
TARGETA 1: EXPRESSIÓ ORAL A partir de la cançó del Tio Canya: Responem oralment a les preguntes següents: 1. De quin poble és el Tio Canya? 2. Quantes voltes va anar a València? 3. Per què no vol tornar? 4. Per què va odiar l'escola el fill del Tio Canya? 5. Per què alegren la cara al Tio Canya els seus besnets?	TARGETA 1: EXPRESSIÓ ORAL A partir de la cançó del Tio Canya: Responem oralment a les preguntes següents: 1. Per què el Tio Canya no vol anar a València? 2. Quina llengua parla el Tio Canya? 3. Quina llengua parlen a València? 4. Què vol dir que parlen llengua de forasters? 5. Per què rep paraules agreujades i burles? 6. Explica per què a l'escola es parla castellà i no la llengua del Tio Canya? 7. Quina és la llengua dels nets? I la dels besnets? 8. Per què els besnets alegren al Tio Canya?	TARGETA 1: EXPRESSIÓ ORAL A partir de la cançó del Tio Canya: Responem oralment a les preguntes següents: • Per què a les administracions de València no parlen la llengua del poble? • Per què considera el castellà la llengua dels forasters i de qual rep paraules agreujades i burles? • Explica per què a l'escola s'aprén solament castellà i no la llengua del Tio Canya. • Què ha produït el canvi de llengua en l'última generació del Tio Canya?

TARGETA 2: INVESTIGA I APRÉN

- [Llengua minoritzada](#)

1. Coneixes alguna llengua que es trobe en una situació de llengua minoritzada?
2. La teua llengua és una llengua minoritzada? Raona la resposta.

TARGETA 2: INVESTIGA I APRÉN

- [Llengua minoritzada](#) - [Substitució lingüística](#) - [Normalització lingüística](#)

La cançó del Tio Canya expressa el procés de substitució lingüística que pateixen les llengües minoritzades, a través de les generacions i l'esperança de parar aquest procés mitjançant la normalització lingüística

Identifica i relaciona les característiques sociolingüístiques de les generacions descrites en la cançó:

1. El Tio Canya:
2. El Tio Canya (fill):
3. Els néts del Tio Canya:
4. Els besnets del Tio Canya:
 - a. Parlen castellà. Tenen estudis universitaris.
 - b. Parla la seua llengua, el valencià (català) i no es fa entendre en les institucions administratives, ja que no coneix "la llengua estrangera", per la qual cosa li fan passar vergonya.
 - c. Parlen valencià, "la llengua del Tio Canya", "com la gent del poble"
 - d. Parla valencià i acaba odiant l'escola perquè no coneix el castellà per la qual cosa rep càstigs i burles.

TARGETA 2: INVESTIGA I APRÉN

1. A partir dels textos [El gaèlic irlandès](#) i [El bretó](#) del llibre d'Àngela Cotano, *Les llengües minoritzades d'Europa*, investiga si les dades estan actualitzades i quina és la situació actual d'aquestes dues llengües quant a la situació sociolingüística, cultural i política.
2. Investiga sobre la [Carta europea de les llengües regionals o minoritàries](#). Entre els objectius i principis del document en destaquen tres: "a) el reconeixement de les llengües regionals o minoritàries com a expressió de la riquesa cultural"; "b) el respecte de l'àrea geogràfica de cada llengua regional o minoritària, de manera que ... les divisions administratives ... no constitueixin cap obstacle" i "c) la necessitat d'una acció decidida de promoció de les llengües regionals o minoritàries a fi de protegir-les".
3. Es pot generar un xicotet DEBAT sobre la necessitat o no de la Carta europea de les llengües.
4. Es pot realitzar l'activitat del nivell intermedi

DINÀMIQUES [Mind Mapping](#) o Mapa Mental

Crea un mapa mental en què expresses què has entès per
- llengua minoritzada.

DINÀMIQUES [Mind Mapping](#) o Mapa Mental

Crea un mapa mental en què expresses què has entès per
- llengua minoritzada
- substitució lingüística.

DINÀMIQUES [Mind Mapping](#) o Mapa Mental

Crea un mapa mental en què expresses què has entès per
- llengua minoritzada.
- substitució lingüística i
- les llengües minoritzades a Europa

DINÀMIQUES GEOLOCALITZACIÓ

Mireu el [mapa de les llengües d'Europa](#)

També podeu consultar aquest [mapa de les llengües europees](#).

1. Geolocalitzeu amb [Google maps](#) una de les zones d'Europa on es parla una llengua minoritzada.
2. Prepareu un viatge per a visitar aquest lloc.
 - a. Mireu si aneu en avió, en tren o en cotxe.
 - b. Prepareu els llocs d'interés cultural que visitareu.
 - c. Informeu-vos de la gastronomia i els productes de proximitat que s'hi empen.

AUCA:

Posem mans a l'obra. Et proposem que crees una auca, de manera individual o en parelles.

Fes una auca de:

- 4 vinyetes, amb dos o quatre versos per vinyeta, en un sol full. Pot ser horitzontal o vertical.
- El tema: conta com és el Tio Canya.
- El format: A mà (DIN A-4), a blanc i negre o color. Si ho prefereixes, la pots fer digital amb algun generador de còmic en línia o amb Genially.

AVALUACIÓ FORMATIVA:

Kahoot!

<https://create.kahoot.it/share/kahoot-para-la-evaluacion-formativa/d52cba30-a972-4459-a97b-1146d30ca64f>

DINÀMIQUES GEOLOCALITZACIÓ

Mireu el [mapa de les llengües d'Europa](#)

També podeu consultar aquest [mapa de les llengües europees](#).

1. Geolocalitzeu amb [Google maps](#) tres de les zones d'Europa on es parla una llengua minoritzada.
2. Prepareu un viatge per a visitar aquest tres llocs.
 - a. Mireu si aneu en avió, en tren o en cotxe.
 - b. Prepareu els llocs d'interés cultural que visitareu.
 - c. Informeu-vos de la gastronomia i els productes de proximitat que s'hi empen.

AUCA:

Posem mans a l'obra. Et proposem que crees una auca, de manera individual o en parelles.

Fes una auca de:

- 6 vinyetes, amb dos o quatre versos per vinyeta, en un sol full. Pot ser horitzontal o vertical.
- El tema: conta qualsevol situació de conflicte lingüístic que hages viscut o que haja viscut algun conegut.
- El format: A mà (DIN A-4), a blanc i negre o color. Si ho prefereixes, la pots fer digital amb algun generador de còmic en línia o amb Genially.

AVALUACIÓ FORMATIVA:

Kahoot!

<https://create.kahoot.it/share/unitat-2-2/9cf32867-7e45-4d49-81b9-5153ded1df41>

DINÀMIQUES GEOLOCALITZACIÓ

Mireu el [mapa de les llengües d'Europa](#)

També podeu consultar aquest [mapa de les llengües europees](#).

1. Geolocalitzeu amb [Google maps](#) cinc de les llengües minoritàries que es parlen a Europa.
2. Prepareu un viatge per a visitar aquests cinc llocs.
 - a. Mireu si aneu en avió, en tren o en cotxe.
 - b. Prepareu els llocs d'interés cultural que visitareu.
 - c. Informeu-vos de la gastronomia i els productes de proximitat que s'hi empen.
 - d. Prepareu una entrevista per a fer a persones que parlen la llengua minoritària per a recollir informació i fer un treball expositiu sobre aqueixa llengua.

AUCA:

Posem mans a l'obra. Et proposem que crees una auca, de manera individual o en parelles.

Fes una auca de:

- 12 vinyetes, amb dos o quatre versos per vinyeta, en un sol full. Pot ser horitzontal o vertical.
- El tema: sobre un fet o personatge històric en què pugues explicar la situació de minorització d'una llengua de qualsevol país d'Europa.
- El format: A mà (DIN A-4), a blanc i negre o color. Si ho prefereixes, la pots fer digital amb algun generador de còmic en línia o amb Genially.

AVALUACIÓ FORMATIVA:

Kahoot!

<https://create.kahoot.it/share/unitat-2-3/d0f9fab5-2150-412f-8b08-91953d0e9ce0>

WEBGRAFIA:

1. Revista Enderroc: [La importància del “Tio Canya”](#)
2. Revista de filologia: [Obrim noves portes amb les claus del tio canya: La creació de la identitat.](#)
3. [La diversitat sociolingüística d'Europa](#). COTANO, Àngela Les llengües minoritzades d'Europa València: 3 i 4, «Contextos», 2000
4. Fundació Nexa: [‘El tio Canya ha mort’](#) de Francesc J. Hernández i Dobon
5. Journal for EuroLinguistiX 14 (2017): [“Lenguas minorizadas europeas: Texto y contexto – Actitudes lingüísticas del hablante.”](#) Rosa Calafat Vila UIB

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

title

TRAINING FOR
INCLUSION IN
TERRITORIAL
LANGUAGE
EDUCATION